

Rozhovor s dítětem, slyšení dítěte a zjišťování jeho názoru

Kurz je zaměřen na problematiku ochrany práv dětí ohrožených syndromem CAN z pohledu porozumění a zvládnání komunikačních kompetencí v kontaktu s dítětem v takovémto ohrožení.

Cílem je rozšířit a prohloubit znalosti a dovednosti účastníků kurzu v oblasti, znalostí specifických dovedností rozhovoru s dítětem při podezření na syndrom CAN. A to zejména s ohledem na potřeby sociální práce s takovýmto klientem a jeho rodinou, podpořit jejich kompetence k prosazování práva dětí zapojovat se do řešení, která se jich týkají, ke zjišťování a respektování jejich názorů. Tento cíl vychází ze zásad kompetence rozvíjení účinné komunikace v praxi sociálního pracovníka

Druhotným cílem kurzu je snaha poskytnout orientační vodítka pro to, aby se sociální pracovník v kontaktu s dítětem určitého věku rychle zorientoval a odhadl, zda pozorované chování odpovídá tomu, co se od dítěte daného věku očekává nebo zda lze hovořit o více či méně závažné odchylce a je nutné zajistit spolupráci lékaře nebo jiného specialisty. Mimo teoretické povahy je tento kurs významně orientován na práci se sebereflexí v oblasti často tabuizovaných emocí spojených s brachiálním chováním vůči dětem a se sexuálním násilím na dětech.

OBSAH KURZU

Tento kurz bude založena na interakčním a zážitkovém principu, kde teoretické úvahy budou podávány pouze v nezbytné míře. Větší část zimního semestru bude věnována výkladu základních pojmů, které se vztahují k tomuto tématu.

Nejprve bychom si objasnily základní principy Komunikačního modelu (procesu). Verbální komunikace. Neverbální komunikace. (viz. PDF 02)

Dále zásady komunikace s dítětem podle vývojového období V následující části se budeme stručně věnovat vývojovým charakteristikám dětí, jejichž znalost je stěžejní pro správné vedení rozhovoru s dítětem. Zohlednění etických zásad a právních norem při práci s dítětem - co mohou děti ze své pozice skutečně slíbit?

Zásady komunikace s rodiči. Význam důvěry, spolupráce s rodinou dítěte.

Specifika rozhovoru s dítětem vychází ze situace, která je nějakým způsobem pro dítě

ohrožující, zejména děti zanedbávané a deprivované, děti týrané a zneužívané a děti s primárně somatickým tělesným onemocněním.

Druhá část kurzu bude zaměřena zejména na praktické dovednosti komunikace s dítětem. Především se bude věnovat otázkám historických kontextů vnímání dítěte a jeho práv. Bude věnována otázkám vedení rozhovoru s dětmi se syndromem CAN, otázkám věrohodnosti jejich vyjádření, prostorám pro vedení rozhovoru s dítětem a některým vhodným technikám, které jsou pro tyto účely doporučované (např. dětská kresba apod.) Procvičovat se budou některé praktické nástroje při vedení rozhovoru - vymezení cíle spolupráce, pojmenování problému, hodnocení pokroku. Vymezení role, ve které se vůči dítěti nacházím.

Kontext rozhovoru - žádost dítěte o pomoc, rozhovor jako součást déletrvajícího vztahu. Potenciál individuálního rozhovoru s dítětem - v čem pomáhá, je účinný? Co vše dítěti sdělovat? Co sdělovat rodičům? Oznamovací povinnost vyplývající se zákona.

DOPORUČENÁ LITERATURA

BLATNÍKOVÁ, ŠÁRKA. Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání dětí. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. 140 s. Studie. ISBN 978-80-7338-091-5.

ČAČKA, O. *Psychologie dítěte*. Tišnov: Sursum, 1994. 112 s. ISBN 80-85799-03-0.

ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. 431 s. ISBN 80-86473-86-4.

DALLOZ, D. *Lhaní*. Z francouzského originálu přeložila H. Prousková. Praha: Portál, 2002. 112 s. ISBN 80-7178-594-6.

DAVIDO, R. *Kresba jako nástroj poznání dítěte: Dětská kresba z pohledu psychologie*.

Z francouzského originálu přeložily A. Lhotová a H. Prousková. Praha: Portál, 2001.

205 s. ISBN 80-7178-449-4.

Děti a jejich problémy ...: sborník studií. Praha: Sdružení Linka bezpečí, [2005]- .

DOHERTY-SNEDDON, G. *Neverbální komunikace dětí: jak porozumět dítěti z jeho gest a mimiky*. Z anglického originálu přeložila H. Loupová. Praha: Portál, 2005. 197 s. ISBN 80-7367-043-7.

HOSKOVCOVÁ, SIMONA. *Psychosociální intervence*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. 184 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-1626-1.

LANGMEIER, J., LANGMEIER, M., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie s úvodem do vývojové neurofyzologie*. Praha: H & H, 1998. 132 s. ISBN 80-86022-37-4.

MATOUŠEK, OLDŘICH A PAZLAROVÁ, HANA. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny: v kontextu plánování péče*. 2., rozš. vyd. Praha: Portál, 2014. 214 s. ISBN 978-80-262-0522-7.

MATIÁŠEK, J. A KOL. *Výslech a psychologie*. Praha: Orbis, 1966. 214 s.

MICHALÍK, DAVID, ed. *Psychologie v bezpečnostních sborech: (sborník prací)*. Vyd. 1. Praha: Oddělení psychologie OPe MV ČR, 2009. 103 s. ISBN 978-80-7312-060-3.

PETERSON, L. W., HARDIN, M. E. *Děti v tísní: příručka pro screening dětských kreseb*.

Z anglického originálu přeložila E. Klimentová. Praha: Triton, 2002. 141 s. ISBN: 80-7254-237-0.

PLEVOVÁ, ILONA A SLOWIK, REGINA. *Komunikace s dětským pacientem*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 247 s. Sestra. ISBN 978-80-247-2968-8.

PODHRÁZKÝ, MILAN, ED. *Přehled judikatury z oblasti školství*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 430 s. Judikatura. Přehledy judikatury; sv. 60. ISBN 978-80-7357-548-9

PÖTHE, PETR. *Dítě v ohrožení*. 2., rozš. vyd. Praha: G plus G, 1999. 186 s. Zde a nyní. ISBN 80-86103-21-8.

SEDLÁKOVÁ, GABRIELA A KOL. *Vybrané ošetřovatelské modely a týrané dítě*. 1. vyd. Praha: Triton, 2010. 140 s. ISBN 978-80-7387-412-4

SVOBODA, MOJMÍR, KREJČÍŘOVÁ, DANA A VÁGNEROVÁ, MARIE. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. 791 s. ISBN 978-80-7367-566-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. 467 s. ISBN 80-246-0956-8.

VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2004. 356 s. ISBN 80-246-0841-3.

VELEMÍNSKÝ, MILOŠ, ed. a Studenovský, Petr, ed. Rukověť pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2008. 249 s. ISBN 978-80-7394-064-5.

WEISS, PETR a kol. *Sexuální zneužívání - pachatelé a oběti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2000. 212 s. Psyché. ISBN 80-7169-795-8.